

УДК 378.6

DOI 10.32755/sjeducation.2022.02.202

АКТУАЛЬНІ ВЕКТОРИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ОСІБ РЯДОВОГО ТА НАЧАЛЬНИЦЬКОГО СКЛАДУ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Пушкарський Вадим Геннадійович, старший викладач кафедри
правової та спеціальної підготовки,

*Територіально відокремлене відділення «Кам'янська філія
Академії Державної пенітенціарної служби»*

*(51901, Україна, м. Кам'янське, Дніпропетровська обл.,
вул. Колеусівська, 39, e-mail: ratibor19777@ukr.net)*

ORCID: 0000-0001-5908-6265

Чибісов Олександр Вікторович, викладач центру професійної освіти,

*Територіально відокремлене відділення «Кам'янська філія
Академії Державної пенітенціарної служби»*

*(51901, Україна, м. Кам'янське, Дніпропетровська обл.,
вул. Колеусівська, 39, e-mail: alexandrchibisov750@gmail.com)*

ORCID: 0000 0001 9738 401X

У статті наведено аналіз змісту професійної підготовки осіб рядового та начальницького складу пенітенціарної системи України, зокрема ефективність здійснення освітнього процесу в умовах воєнного стану та непередбачених ситуацій за рахунок змішаного навчання та використання дистанційної форми освіти.

Мета дослідження – виокремлення особливостей професійної підготовки осіб рядового та начальницького складу ДКВС України в умовах воєнного стану та шляхів її вдосконалення з огляду на чинне законодавство про освіту.

Результати дослідження. Особливу увагу приділено особливостям освітнього процесу професійної підготовки осіб рядового та начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України, зокрема на базі Академії Державної пенітенціарної служби, що належить до сфери управління Міністерства юстиції України.

Визначено ряд актуальних векторів удосконалення професійної підготовки та розглянуто окремі випадки моніторингу якості освітнього процесу, що дали змогу переконатися в ефективності та високому рівні задоволеності його учасників.

Зроблено акцент на особливостях професійної підготовки, зокрема тих, які виникають у зв'язку з необхідністю проведення занять з тактико-спеціальної та возневої підготовки, що досить складно реалізувати в період воєнного стану за умови дистанційного навчання.

Висновки. Актуальними векторами професійної підготовки осіб рядового та начальницького складу ДКВС України на сьогодні є створення єдиної освітньої установи з відповідними філіями, залучення до сфери її діяльності всіх

освітніх рівнів здобуття вищої освіти та підвищення кваліфікації; гнучке й ефективне залучення дистанційного формату навчання, плавний симбіоз навчання на відстані з якісною очною практичною підготовкою в умовах воєнного стану; застосування інноваційних технологій, спеціальних сервісів і програм для реалізації специфіки освітнього процесу. Зазначено перспективи подальших пошуків.

Ключові слова: професійна підготовка, дистанційне навчання, воєнний стан, особи рядового та начальницького складу, Державна кримінально-виконавча служба, професійне навчання пенітенціаріїв.

CURRENT VECTORS OF PROFESSIONAL TRAINING FOR RANK AND COMMAND STAFF OF THE STATE CRIMINAL AND EXECUTIVE SERVICE OF UKRAINE UNDER THE CONDITIONS OF THE STATE OF MARTIAL LAW

Pushkarskyi Vadym,

Senior Lecturer of the Department of Legal and Special Training,
Territorially Separate Branch “Kamianska Branch
of the Academy of the State Penitentiary Service”

(39 Koleusivska Street, Kamianske, Dnipropetrovsk region, 51901, Ukraine,
e-mail: ratibor19777@ukr.net)

ORCID: 0000-0001-5908-6265

Chybisov Oleksandr,

Lecturer of the Centre of Professional Education,
Territorially Separate Branch “Kamianska Branch
of the Academy of the State Penitentiary Service”

(39 Koleusivska Street, Kamianske, Dnipropetrovsk region, 51901, Ukraine,
e-mail: alexandrchybisov750@gmail.com)

ORCID: 0000 0001 9738 401X

The article gives an analysis of the content of the professional training of the rank and command staff of the penitentiary system of Ukraine, in particular, the effectiveness of the educational process in the conditions of martial law and unforeseen situations due to combined learning and the use of distance form of learning.

The purpose of the research is to highlight the features of the professional training of rank and command staff of the State Criminal and Executive Service of Ukraine in the conditions of martial law and the ways of its improvement in view of the current legislation regarding education.

Research results. Particular attention is paid to the peculiarities of the educational process of professional training of the rank and command staff of the State Criminal and Executive Service of Ukraine, in particular on the basis of the Academy of the State Penitentiary Service, which belongs to the sphere of administration of the Ministry of Justice of Ukraine.

A number of relevant vectors for professional training improving were identified and individual cases of monitoring the quality of the educational process

were considered the article, which made it possible to verify its effectiveness and the high level of satisfaction of its participants.

Emphasis is placed on the peculiarities of professional training, in particular, those that arise in connection with the need to conduct classes in tactical and special training and fire training, which is quite difficult to implement in the conditions of martial law under the conditions of distance learning.

Conclusions. *Current vectors of professional training of rank and command staff of the State Criminal and Executive Service of Ukraine today are the creation of a single educational institution with appropriate branches, the involvement of all educational levels of higher education and professional development in its sphere of activity; flexible and effective involvement of the distance learning format, smooth symbiosis of distance learning and high-quality face-to-face practical training in martial law conditions; application of innovative technologies, special services and programs to implement the specifics of the educational process. Prospects for further searches are indicated.*

Key words: *professional training, distance learning, martial law, rank and command staff, State Criminal and Executive Service, professional training of penitentiaries.*

Постановка проблеми. Світочі сьогодення – освіта й наукова думка, завдяки яким триває процес безперервного розвитку і прогресу, складається траєкторія вдосконалення людства, підтримується перспектива майбутніх високих результатів. Випробування, що нині супроводжують освітній процес, спонукають до суттєвих трансформацій змісту, інструментів і форм навчання. Найбільшу відповідальність покладено на сектор вищої освіти, що помітно змінює свій формат і трансформує змістовну складову відповідно до чинного законодавства, а також вимог стейкхолдерів та інших учасників освітнього процесу. Карантинні обмеження, запроваджені для боротьби з коронавірусною хворобою, продемонстрували можливість відносно ефективної організації освітнього процесу за різних педагогічних умов, і протягом двох років заклади вищої освіти створили повноцінну, багатофункціональну, нормативно врегульовану освітню систему, покликану гнучко враховувати індивідуальні потреби здобувачів освіти, отримувати досить високі результати, забезпечувати виконання поставлених завдань. На виклики коронавірусної хвороби досить швидко відреагувала система вищої освіти всіх напрямків за рахунок активізації використання дистанційного формату, який був затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 р. № 466 (zareestrovano v Minis-

терстві юстиції України 30 квітня 2013 року за № 703/23235) «Про затвердження Положення про дистанційне навчання»; наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 р. № 761 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 30 липня 2015 року за № 923/27368) «Про затвердження Змін до Положення про дистанційне навчання», а також Концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні та наказом № 1115 від 08.09.2020 р. «Деякі питання організації дистанційного навчання» [4, с. 34].

Оголошення воєнного стану в Україні знову вказує на потребу і перспективи дистанційної форми навчання, а також дає змогу навчати фахівців будь-якого рівня здобуття освіти, багатьох напрямків та спеціалізацій, зокрема й професійної освіти осіб рядового та начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України (далі – ДКВС України).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Професійна підготовка – одна з головних складових у структурі особистості фахівця. Професіоналізм залежить і від якості здобутих компетентностей, і від умов реалізації педагогічного процесу у вищій школі, і від особистості фахівця та інших факторів. Безперечно, питання професійної компетентності є надзвичайно важливим у контексті професійної діяльності. Опорними дослідженнями для вивчення питання актуальних векторів професійної підготовки осіб рядового та начальницького складу ДКВС України стали роботи таких науковців, як: В. Аніщенко [5], Р. Предиткевич [13], О. Невзоров [12], П. Дармограй [7], О. Дука [8, 9], Р. Кубрак [11], О. Шеремета [19], О. Сахнік [15], І. Стеценко [16], С. Стріха [17], О. Романовський, І. Горбач [14] та інших.

Наприклад, О. Дука, А. Григоренко вивчали систему організації освітнього процесу персоналу ДКВС України та дійшли висновку, що сучасний стан освіти в кримінально-виконавчій службі не дотримується головної концепції, покликаної встановити безперервну наступність між різними ступенями здобуття освіти, зокрема освіти впродовж життя [8, с. 49]. С. Чебоненко говорить про післядипломну освіту працівників ДКВС України, яка має здійснюватися відповідно до чинного законодавства в закладах вищої освіти, що здобули ліцензію для здійснення відповідної діяльності

[18]. І. Стеценко звертає увагу на концептуальні підходи до підготовки пенітенціарного персоналу «для роботи в уповноваженому органі з питань пробації» [16, с. 449]. І. Горбач та О. Романовський наголошують на необхідності формувати – як один з провідних компонентів професіоналізму фахівця ДКВС України, що вплине на розвиток незамінних складових емоційного інтелекту, психологічної готовності, взаємодії, толерантності до невизначеності тощо, – лідерський потенціал та лідерську компетентність, що дозволить гнучко адаптуватися, бути «на хвилі», залишатися в контексті етики професійної діяльності, незважаючи на обставини та інші особливості службової діяльності [14].

Тобто залишається низка питань, особливо стосовно психологічної складової освітнього процесу, умов навчання на відстані, зокрема щодо технологічного забезпечення, освіти специфічних категорій та інше.

Через різнорідне розуміння контексту освітнього процесу уряд ухвалив рішення «про створення єдиної системи відомчої освіти ДКВС України» [6]. «Нині три Центри підвищення кваліфікації персоналу ДКВС України (Білоцерківський, Дніпровський та Хмельницький) стали базою для утворення структурних підрозділів Академії Державної пенітенціарної служби як закладу вищої освіти зі специфічними умовами навчання» [6]. Утворення єдиної освітньої установи надало змоги отримати дозвільні документи на провадження освітньої діяльності й можливості проводити первинну підготовку й підвищення кваліфікації персоналу ДКВС України на законних підставах відповідно до отриманої ліцензії; мати дозвіл здійснювати підготовку здобувачів освіти за кошти фізичних, юридичних осіб. Це дозволить сформувати спеціальний фонд та спрямувати його на розвиток матеріально-технічної бази відокремлених структурних підрозділів Академії Державної пенітенціарної служби; здійснити впорядкування педагогічного складу й залучити науково-педагогічних працівників, відкрити можливості щодо участі у грантах, міжнародних проектах тощо. Йдеться про єдину систему відомчої освіти, де працівники пенітенціарної системи здобуватимуть освіту відповідно до вимог європейських стандартів в Академії Державної пенітенціарної служби.

Проте нині всі процеси уповільнено через об'єктивні обставини сьогодення.

Мета статті полягає у виокремленні особливостей професійної підготовки осіб рядового та начальницького складу ДКВС України в умовах воєнного стану і шляхів її вдосконалення згідно з чинним законодавством в освітній галузі. Серед основних завдань дослідження виділимо такі: конкретизація правових засад щодо особливостей освітнього процесу осіб рядового та начальницького складу ДКВС України; уточнення поняття «професійна підготовка» з огляду на її специфіку; виділення особливостей професійної підготовки персоналу ДКВС України в умовах воєнного стану; визначення актуальних векторів і шляхів удосконалення освітнього процесу осіб рядового та начальницького складу ДКВС України на сьогодні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Професійна підготовка персоналу ДКВС України регламентується нормативно-правовими документами, що визначають вимоги до закладів освіти, де здійснюється таке навчання, і до його видів.

Оптимізація закладів вищої освіти в Україні спонукала не лише до створення Національного агентства забезпечення якості вищої освіти з метою впорядкування норм функціонування освітнього середовища, підвищення ефективності навчання та його результатів, а й до надання закладам вищої освіти академічних свобод, можливості співпрацювати на міжнародному рівні, реалізовувати розробки й отримувати фінансування, застосовувати власні компетентності та продукти освітньої діяльності на практиці, на благо прогресу, бути конкурентоспроможними й мати світове визнання тощо. Проте заклади вищої освіти, які не відповідають критеріям і вимогам, визначеним стейкхолдерами, органами управління та світовими тенденціями, можуть зберегти кращі практики, доєднавшись до спроможних відповідати зазначеним показникам освітніх партнерів, залучити бізнес-сектор, трансформувати спеціальність, що не відповідає освітнім нормам, у перспективну тощо. Реорганізація освітнього сектору надає змогу швидко адаптуватися до інноваційного та інформаційного простору й задовольняти запити здобувачів і стейкхолдерів, роботодавці отримують можливість залучати персонал, гото-

вий одразу братися до роботи. Яскравим прикладом цього процесу стала Академія Державної пенітенціарної служби.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.03.2021 р. № 200-р «Про реорганізацію деяких закладів освіти, що належать до сфери управління Міністерства юстиції» Білоцерківський центр підвищення кваліфікації персоналу ДКВС України, Дніпровський центр підвищення кваліфікації персоналу ДКВС України, Хмельницький центр підвищення кваліфікації персоналу ДКВС України реорганізовано шляхом приєднання до Академії Державної пенітенціарної служби як закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання. Академія Державної пенітенціарної служби утворена та здійснює свою діяльність відповідно до законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» [3, с. 4].

Штатно-організаційна структура й порядок організації освітнього процесу Академії Державної пенітенціарної служби дають змогу відповідати сучасним вимогам під час професійної підготовки осіб рядового й начальницького складу ДКВС України та здійснювати реалізацію навчального плану відповідно до вимог і критеріїв якості вищої освіти. Серед головних завдань закладу вищої освіти – «професійна підготовка (первинна професійна підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації) персоналу ДКВС України; поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності; провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації і використання отриманих результатів в освітньому процесі; підготовка та атестація наукових і науково-педагогічних кадрів; налагодження міжнародних зв'язків та провадження міжнародної діяльності в галузі вищої освіти і науки та інше» [3, с. 5].

Відповідно до визначеної траєкторії роботи Академії Державної пенітенціарної служби бачимо, що значну увагу приділено питанням ефективної професійної підготовки осіб рядового та начальницького складу ДКВС України з урахуванням інтеграційної, інноваційної складових, заснованих на міжнародних

зразках, зокрема згідно з європейськими стандартами. До ладу приведено основні педагогічні умови реалізації освітнього процесу. Такий вектор сприяє унормуванню системи оцінювання ЄКТС, первинна професійна підготовка згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1118 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» [1] отримала можливість відповідати визнаним державним стандартам у якості права на отримання ліцензії на свою діяльність [18].

Наступним важливим кроком стало впровадження єдиного документа, який би засвідчував результати освітньої діяльності здобувачів усіх рівнів вищої освіти та слугував підставою для виконання посадових обов'язків за певною посадою, зокрема здійснюється первинна професійна підготовка за професією 5163 «Молодший інспектор (пенітенціарна система)» [2]. Можна звернути увагу на збільшення вимог до персоналу пенітенціарної системи, разом з тим відбуватиметься покращення умов реалізації освітнього процесу, пов'язаних з відповідальністю органів управління освітою (зокрема Міністерства освіти і науки та Міністерства юстиції).

Серед перспективних векторів можна визначити участь закордонних колег у збагаченні досвіду щодо первинної підготовки пенітенціарного персоналу зі стажуванням в установах виконання покарань протягом одного року під керівництвом наставника. Важливими залишаються питання залучення до освітньої програми первинної професійної підготовки та підвищення кваліфікації наставників з досвідом не менше 3 років, сюди слід додати орієнтацію на освітні програми, що пройшли експертизу в закладах вищої освіти та міжнародних експертів.

Важливим кроком у контексті воєнного стану в Україні стає запровадження первинної професійної підготовки, використовуючи дистанційну форму навчання. Запровадження воєнного стану було затверджено Указом Президента України від 24.02.2022 року № 64/2022. На виконання вимог Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року № 1556-VII, наказу Міністерства освіти і науки України від 07.03.2022 року № 235, наказу Міністерства освіти і науки України від 10.03.2022 року № 265, листа Міністерства освіти і науки України від 10.03.2022

року № 1/3417-22 з метою забезпечення виконання навчального плану здобувачами вищої освіти освітній процес проводиться з використанням технологій дистанційного навчання. В Академії Державної пенітенціарної служби, враховуючи вимоги органів управління освітою, потреби роботодавців та інших стейкхолдерів, організовано умови для дистанційного освітнього процесу осіб рядового й начальницького складу. Складність такого навчання пов'язана з проведенням окремих видів занять (наприклад, тактико-спеціальної, вогневої та спеціальної фізичної підготовки) та викладанням дисциплін, що мають практичну спрямованість, тобто в більшості випадків їхні компоненти засвоюються шляхом набуття безпосередньо здобувачем власного досвіду виконання, покликані познайомити з повсякденними службово-професійними завданнями співробітників органів і установ виконання покарань та слідчих ізоляторів ДКВС України. Зокрема, на сайті Академії йдеться про оперативно-розшукову діяльність, бойову та військову підготовку та ін. Частково ситуацію з відпрацюванням теоретичного матеріалу можна перекласти на програми і тренажери (наприклад, матеріал без грифу секретності, основні вимоги вогневої підготовки, матеріальну частину зброї), але для забезпечення високого рівня ефективності сформованих навичок треба практично відпрацьовувати під керівництвом викладача (виконання ситуаційних завдань, нормативів та вправ). На жаль, цей фактор поки залишається поза межами дистанційних технологій та потребує безпосередньої присутності здобувачів освіти на заняттях відповідних дисциплін.

Сама професійна підготовка майбутніх пенітенціаріїв містить ряд важливих та ефективних інструментів, методів активного навчання, які можливо реалізувати в освітньому процесі за допомогою інформаційних технологій та інноваційних методик, враховуючи нюанси професійної взаємодії осіб рядового та начальницького складу ДКВС України. Особливу увагу слід приділити груповим дискусіям, кейс-менеджменту, ситуативним вправам, тренінгам, командним та сюжетно-рольовим іграм, імітаціям практичних службово-професійних завдань тощо. Під час здобуття навичок практичного спрямування мають бути враховані особливості реальних умов професійної діяльності та ство-

рені можливості для реалізації педагогічного наставництва (наприклад, індивідуальні консультації на освітніх платформах, у тому числі й закордонних колег).

Методика реалізації освітнього процесу на відстані, безумовно, передбачає поєднання навчання та викладання, що знаходить своє конкретне втілення у навчально-методичному комплексі кожної дисципліни та спирається на попередній життєвий і педагогічний досвід, враховує позитивне й негативне як повчальний інструмент та інше. Погоджуємося з думкою В. Аніщенко, що заклади вищої освіти перебувають на шляху трансформації змісту освіти та організації освітнього процесу через структурування навчального матеріалу з урахуванням скорочення часу на його засвоєння [5]. Наприклад, цікавим є інструмент інфографіки, який нині є основним засобом спілкування Міністерства освіти і науки України щодо важливих питань з усіма учасниками освітнього процесу. Дистанційне навчання проводиться на платформах Moodle та Google Classroom з використанням відеоконференцій, застосунків Google. Зокрема реєстрація відбувається з використанням Google форми та подальшим занесенням даних у єдину базу закладу вищої освіти чи її територіальних відділень і філій та створенням умовного віртуального навчального середовища із залученням Google Calendar, Google Meet або Zoom [10]. Програмні продукти, що використовують для забезпечення освітнього процесу на відстані, безкоштовні, налаштовуються під індивідуальні можливості кожного учасника освітнього процесу, мають мобільні розширення, широкий спектр можливостей для забезпечення ефективності навчання, є гнучкими незалежно від технічних можливостей, наявних у здобувача чи викладача. Відповідно такі інструменти здатні забезпечити належний рівень навчання та підтримувати його ефективність протягом тривалого часу незалежно від викликів сьогодення й умов проведення занять. Важливим питанням залишається обізнаність учасників освітнього процесу з вимогами та критеріями оцінки результатів їхньої діяльності. Одним із критеріїв є моніторинг задоволеності процесом викладання, який продемонстровано на рисунку 1 та на електронному ресурсі Територіально відокремленого відділення «Кам'янська філія Академії Державної пенітенціарної служби» [10].

Оцінка якості викладання навчальних дисциплін

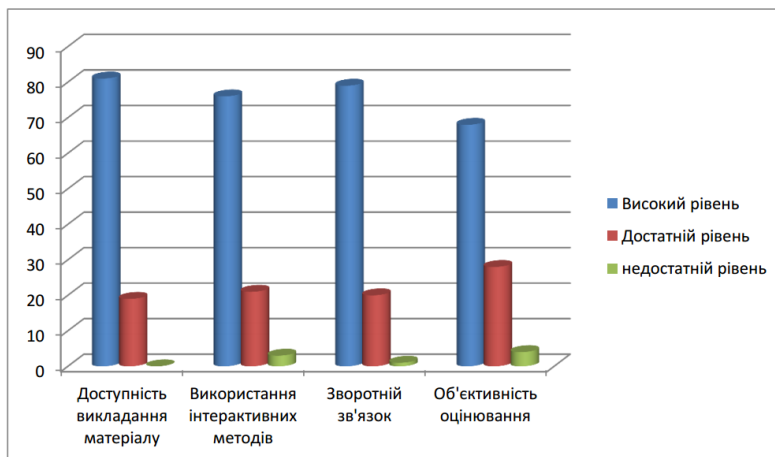

Рис. 1. Оцінка якості викладання навчальних дисциплін здобувачами (складено авторами)

Як бачимо, більшість опитаних вказують на високий рівень якості викладання матеріалу, ефективність зворотного зв'язку, що надзвичайно важливо в навчанні на відстані, відзначають високий відсоток застосування інтерактивних методів (йшлося вище) та виділяють належний рівень об'єктивного оцінювання. Надзвичайно важливо враховувати думку безпосередніх учасників освітнього процесу, бо специфіка професійної підготовки та можливості дистанційної форми навчання накладають свій відбиток на якість професійної підготовки, а згодом і професійної діяльності.

Результати анонімного анкетування доводять, що освітній компонент перебуває на високому рівні, зокрема знання є корисними для професійної діяльності, мають практичне спрямування та високий рівень навчально-методичного забезпечення (Рисунок 2) [10].

Вектор, що забезпечує насичення освітнього процесу сучасними інформаційними ресурсами, вказує на збільшення можливостей щодо навчання осіб рядового та начальницького складу ДКВС України, відповідність новим стандартам і вимогам до фахівців-пенітенціаріїв. Серед ресурсів – технічне забезпечення, програми, застосунки, що допомагають реалізувати систему

гнучких завдань, зімітувати професійні умови діяльності, пришвидшити адаптивні процеси здобувачів під час несення служби чи практичної підготовки.

Оцінка якості освітнього компоненту

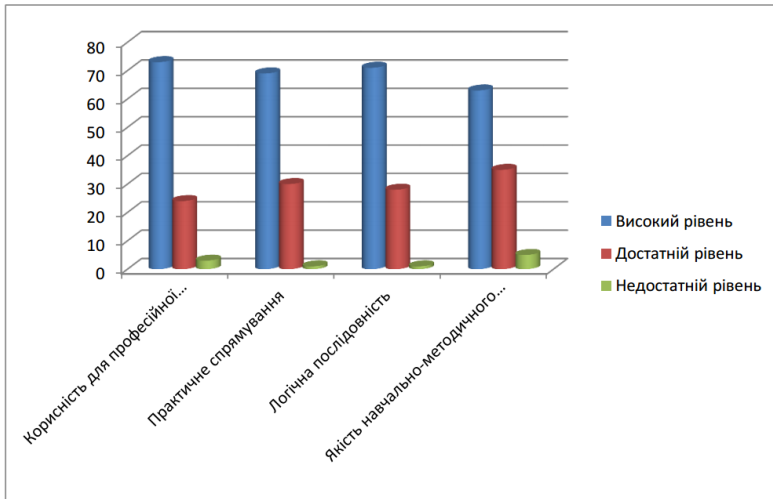

Рис. 2. Результати анонімного анкетування щодо якості надання освітніх послуг (складено авторами)

Важливим вектором розвитку вдосконалення професійної підготовки є готовність і досвідченість викладацького та інструкторського складу, зокрема щодо підготовки осіб рядового та начальницького складу ДКВС України з подальшою організацією спільної роботи з підвищення професійної майстерності. Безперечно, організація майстер-класів, конференцій та тренінгів з обміну досвідом, зокрема із закордонними колегами, допомагає відчувати різний ментальний склад як співробітників кримінально-виконавчої служби, так і тих, з ким вони працюють, дізнатися про унікальні особливості професії.

Оптимізація та інтеграція до сфери дистанційної форми навчання професійної підготовки осіб рядового та начальницького складу ДКВС України також відбувається шляхом впровадження міждисциплінарних зв'язків професійно орієнтованих та гуманітарних дисциплін практичного спрямування.

Висновки. Професійна підготовка в ДКВС України передбачає систему заходів, спрямованих на закріплення та оновлення у плановому порядку необхідних знань, умінь, навичок з урахуванням специфіки і профілю службової діяльності осіб рядового та начальницького складу. Сучасні умови, в яких відбувається освітній процес осіб рядового та начальницького складу ДКВС України, вимагає унормування його складових відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України, Міністерства юстиції, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, документів з ліцензування та акредитації тощо, а також урахування кращих практик та світових тенденцій, досвіду закордонних освітніх установ у галузі пенітенціарної діяльності. Актуальними векторами професійної підготовки осіб рядового та начальницького складу ДКВС України на сьогодні є розвиток єдиної освітньої установи з відповідними філіями, залучення до сфери її діяльності всіх освітніх рівнів здобуття вищої освіти, підвищення кваліфікації, гнучке й ефективне використання дистанційного формату навчання та плавний симбіоз навчання на відстані з якісною очною практичною підготовкою в умовах воєнного стану, залучення інноваційних технологій, спеціальних сервісів і програм для реалізації специфіки процесу навчання. Особлива увага має бути приділена наставництву, спеціальним інструментам здійснення професійної підготовки, активізації навчання з використанням інтерактивних методів. Чільне місце має посісти й готовність викладачів до здійснення освітнього процесу на відстані в умовах воєнного стану. Моніторинг якості реалізації освітнього процесу, проведений авторами, показав задоволеність результатами суб'єктами – здобувачами й викладачами.

Подальші наукові дослідження будуть спрямовані на формування особливої технології навчання в умовах воєнного стану, пошук моделі ступеневої професійної підготовки осіб рядового та начальницького складу ДКВС України на основі дистанційної форми навчання.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності : постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187. *Офіційний вісник України*. 2016. № 7. Ст. 23.

2. Класифікатор професій ДК 003:2010 : наказ Держспоживстандарту України від 25.10.2021 р. № 810. Чинний, зі змінами, внесеними 25.10.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0810930-21#n45> (дата звернення: 27.08.2022).

3. Статут Державної Академії пенітенціарної служби : наказ Міністерства юстиції України від 5.05.2021 р. № 1592/5. Чернігів, 2021. 37 с. URL: <http://academysps.edu.ua/wp-content/uploads/2021/08/Statut-Akademii-Derzhavnoi-penitenciarnoi-sluzhbi.pdf> (дата звернення: 27.08.2022).

4. Деякі питання організації дистанційного навчання : наказ Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 р. № 1115. *Офіційний вісник України*. 2020. № 81. Ст. 2645.

5. Аніщенко В. О. Система та педагогічні умови формування професійної компетентності офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби України. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : педагогічні науки*. Чернігів, 2019. № 4 (19). С. 6–25. URL: <https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/pedzbimyk/article/view/254> (дата звернення: 29.08.2022).

6. Василик В. В. Уряд видав розпорядження про створення єдиної системи відомчої освіти ДКВС України. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/vitaliy-vasilik-uryad-vidav-rozporjadjennya-pro-stvorennya-edinoi-sistemi-vidomchoi-osviti-dkvs-ukraini> (дата звернення: 26.08.2022).

7. Дармограй П. В. Формування професійної компетентності майбутніх офіцерів державної пенітенціарної служби України у процесі фахової підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія. Хмельницький, 2017. 270 с.

8. Дука О. А., Григоренко А. М. Роль освіти дорослих в організації нової системи навчання персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2016. № 6. С. 47–51.

9. Дука О. А. Розвиток професійної компетентності персоналу органу пробачії у відомчих навчальних закладах Державної кримінально-виконавчої служби України : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна. Київ, 2019. 296 с.

10. Інструкція з реєстрації на дистанційне навчання. Територіально відокремлене відділення «Кам'янська філія Академії Державної пенітенціарної служби». URL: <http://govua.in.ua/index.php/navchalnyi-protses/slukhacham/online/instruktsiia> (дата звернення: 29.08.2022).

11. Кубрак Р. М., Сегеда В. М. Персонал установ виконання покарань як суб'єкт пенітенціарного впливу на засуджених. *Кримінально-*

виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра. Чернігів, 2021. № 2 (10). С. 86–99.

12. Невзоров Р. В. Формування фахової компетентності майбутніх військових пілотів із застосуванням засобів повітряно-тактичної підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Лютна академія Національного авіаційного університету. Кропивницький, 2019. 287 с.

13. Предиткевич О. С. Формування готовності командирів військових підрозділів Збройних Сил України до педагогічної фасилітації у системі післядипломної освіти : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Хмельницький нац. ун-т. Хмельницький, 2018. 314 с.

14. Романовський О. Г., Горбач І. О. Лідерський потенціал майбутніх фахівців Державної кримінально-виконавчої служби України. *Теорія і практика управління соціальними системами.* Харків : НТУ «ХПІ», 2019. № 2. С. 73–84.

15. Сахнік О. В. Психологічні аспекти дослідження готовності молодих пенітенціаристів до успішної професійної самореалізації. *Вісник Національного університету оборони України.* № 6 (43). Київ, 2014. С. 351–355.

16. Стеценко І. М. Концептуальні підходи щодо підготовки майбутніх працівників уповноваженого органу з питань пробації до виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі. *Молодий вчений.* № 2. Херсон, 2017. С. 548–553. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_2_130 (дата звернення: 27.08.2022).

17. Стріха С. В. Індивідуальні особливості майбутніх психологів пенітенціарних установ як чинники їх професійного зростання : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.09. Хмельницький, 2018. 220 с.

18. Чебоненко С. О. Мандрівка в перевернуту уяву про безперервну освіту персоналу пенітенціарної системи. *Актуальні проблеми освіти, науки та галузевого законодавства у світлі вимог Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки* : матеріали міжнар. заочної наук.-практ. конф. (Чернігів, 30 черв. 2017 р.). Чернігів : Десна Прес, 2017. С. 132–139.

19. Шеремета О. Результати педагогічного експерименту з формування у майбутніх офіцерів Державної кримінально-виконавчої служби здоров'язбе-режувальної компетентності у процесі професійної підготовки. *Молодь і ринок.* № 8 (175), 2019. С. 44–49.

References

1. Ukraine (2016), *On the Approval of the Licensing Conditions for Conducting Educational Activities*: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, Kyiv.

2. Ukraine (2021), *Classifier of occupations State Classifier 003:2010*: order of the State Consumer Standard of Ukraine, Kyiv, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0810930-21#n45> (accessed 27 August 2022).

3. Ukraine (2021), *Statute of the State Penitentiary Service Academy*: Order of the Ministry of Justice of Ukraine, Chernihiv, available at: <http://academysps.edu.ua/wp-content/uploads/2021/08/Statut-Akademii-Derzhavnoi-penitenciarnoi-sluzhbi.pdf> (accessed 27 August 2022).

4. Ukraine (2020), *Some Issues of Distance Learning Organization: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine*, Kyiv.

5. Anishchenko, V. O. (2019), System and pedagogical conditions of formation of professional competence of officers of the State Criminal Enforcement Service of Ukraine, *Khmelnyskyi*, 19 (4), pp. 6–25, available at: <https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/pedzbirnyk/article/view/254> (accessed 29 August 2022).

6. Vasylyk, V. V. (2021), The government issued an order on the creation of a unified system of departmental education of the State Criminal and Executive Service of Ukraine, available at: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/vitaliy-vasilik-uryad-vidav-rozporjadjennya-pro-stvorennnya-edinoi-sistemi-vidomchoi-osviti-dkvs-ukraini> (accessed 26 August 2022).

7. Darmohrai, P. V. (2017), Formation of professional competence of future officers of the State Penitentiary Service of Ukraine in the process of professional training: PhD Thesis, Khmelnytska Humanitarian and Pedagogical Academy, Khmelnytskyi.

8. Duka, O. A. and Grygorenko, A. M. (2016), The role of adult education in the organization of a new training system for the personnel of the State Criminal and Executive Service of Ukraine, Kyiv, № 6, pp. 47–51.

9. Duka, O. A. (2019), Development of professional competence of the personnel of the probation authority in departmental educational institutions of the State Criminal and Executive Service of Ukraine: PhD Thesis, Ivan Ziuzium Institute of Pedagogical Education and Adults Education, Kyiv.

10. Instruction on egestion for distance learning, Territorially Separate Branch “Kamianske Branch of the Academy of the State Penitentiary Service”, available at: <http://govua.in.ua/index.php/navchalnyi-protses/slukhacham/online/instruktsiia> (accessed 29 August 2022).

11. Kubrak, R. M. and Sereda, V. M. (2021), Personnel of penal institutions as a subject of penitentiary influence on convicts, *Criminal and Executive System*, Chernihiv, № 2 (10), pp. 86–99.

12. Nevzorov, R. V. (2019), Formation of professional competence of future military pilots using means of air-tactical training: PhD Thesis, Flight Academy National Aviation University, Kropyvnytskyi.

13. Preditkevych, O. S. (2018), Formation of readiness of commanders of military units of the Armed Forces of Ukraine for pedagogical facilitation in the postgraduate education system: PhD Thesis, Khmelnytskyi National University, Khmelnytskyi.

14. Romanovskiy, O. H. and Horbach, I. O. (2019), Leadership potential of future specialists of the State Criminal and Executive Service of Ukraine, *National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"*, Kharkiv, № 2, pp. 73–84.

15. Sakhnik, O. V. (2014), Psychological aspects of the study of the readiness of young penitentiaries for successful professional self-realization, *Bulletin of the National University of Defense of Ukraine*, Kyiv, № 6 (43), pp. 351–355.

16. Stetsenko, I. M. (2017), *Conceptual approaches to the training of future personnel of the authorized body on probation issues for the execution of punishments not related to deprivation of liberty*, Kherson, № 2, pp. 548–553, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2017_2_130 (accessed 27 August 2022).

17. Strikha, S. V. (2018), *Individual characteristics of future psychologists of penitentiary institutions as factors of their professional growth*: PhD Thesis, Khmelnytskyi.

18. Chebonenko, S. O. (2017), A journey into the inverted imagination of the continuing education of the penitentiary system personnel, *Actual problems of education, science and industry legislation in the light of the requirements of the Strategy for Reforming the Judiciary and Related Legal Institutes for 2015–2020*: materials of international distance scientific and practical conference (Chernihiv, June 30, 2017), Desna Press, Chernihiv, pp. 132–139.

19. Sheremeta, O. P. (2019), The results of a pedagogical experiment on the formation of future officers of the State Criminal and Executive Service and their health-saving competence in the process of professional training, *Youth and Market*, Chernihiv, № 8 (175), pp. 44–49.